

Sürgősségi betegellátás szerepe az egészségpolitikában

dr. Gál János

SE AITK

A rosszul értelmezett szó: sürgősség

Azonnali mentőhívás:

- Csillapíthatatlan vérzés esetén
- Ha csont törik
- Ha beteg fullad(nem légzik, nem köhög)
- Nincs detektálható pulzus
- Görcsállapottal össze nem függő eszméletvesztés esetén
- 5 percnél tovább tartó görcsök esetén
- Áramütés esetén
- Mellkasi fájdalom felléptekor
- Veszélyeztető magatartás esetén
- Stroke, vagy stroke gyanú esetén
- Súlyos asztmás roham felléptekor
- Allergiás reakció megjelenésekor
- Ha a beteg nem légzik

És a többi esetben??

- **USA, 1986: The Emergency Medical Treatment and Active Labor Act (EMTALA)**
- **Megköveteli, hogy a kórházak bárkit ellássanak sürgős szükség esetén függetlenül etnikai hovatartozásától, anyagi és jogi helyzetétől, állampolgárságától.**

Az "anti-dumping" törvény

- Az EMTALA-t megszegő kórházak és orvosok büntetést fizetnek
- Ez esetenként és orvosonként \$50,000 és a diplomába is kerülhet.
- Ugyanakkor az EMTALA a sürgősségi ellátókat rizikóbecslésre és állapotstabilizálásra kötelezi, nem pedig definitív ellátásra!

Sürgős szükség hazai definíciója

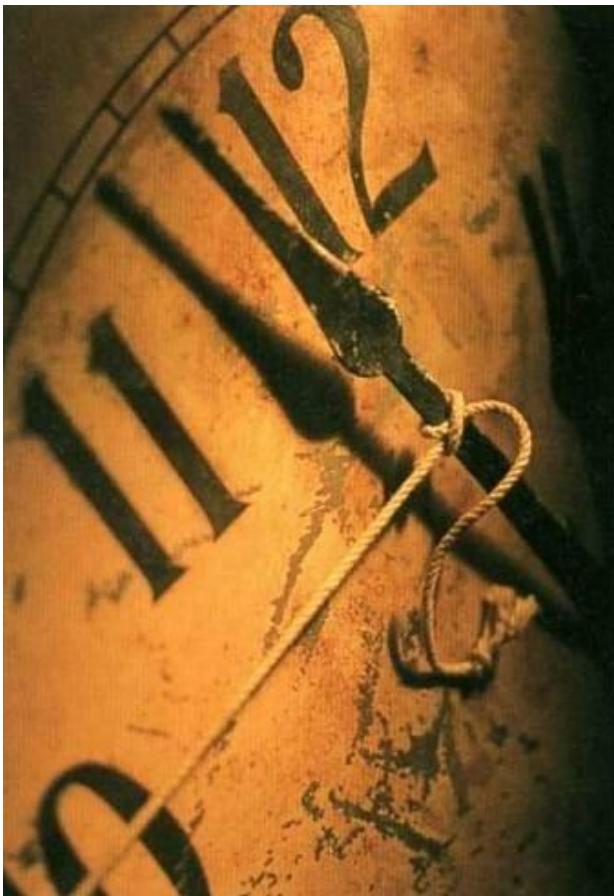
Olyan, hirtelen fellépő egészségi állapotváltozás, amely esetében az azonnali egészségügyi ellátás elmaradása

- közvetlen életveszélyt, vagy beavatkozás nélkül ahhoz vezető állapotromlást, vagy**
- súlyos vagy maradandó egészségkárosodást vagy**
- társadalmilag tűrhetetlennek minősített, tartós fájdalmat okoz.**

„bárki, aki sürgős ellátást igényel”

- részrehajlás nélkül, igazságosan
- a meglévő erőket azonnal mobilizálva
- különböző szakterületek bevonásával

Tehát a sürgősségi medicina

1.

- Integratív

2.

- Allokatív

3.

- Idő dependens

Integrativitás

Egyszerű vizsgálatok

Point of Care technológiák,
labor és képzők

Szakirányú konzultációk

Allokáció

Mikroallokáció

- **egyres beteg** kórfolyamatának értékelése és osztályozása révén rendel az egyes beteghez állapotának megfelelő ellátói késztséget

Makroallokáció

- **párhuzamosan több ellátandó** esetén az allokáció kiterjed az adott ellátórendszer optimális kihasználására is

Idő-dependencia

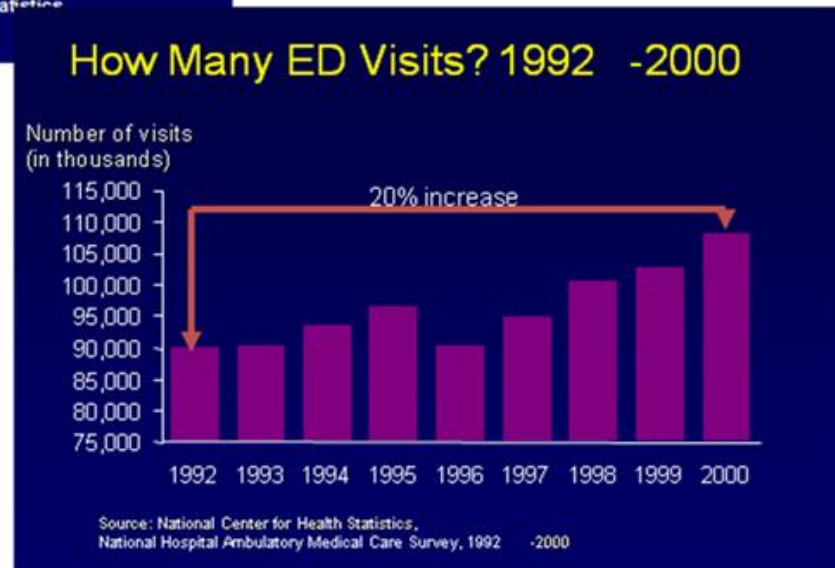

- **korai felismerés**
- **korai állapotstabilizálás**
- **korai diagnosztikát feltételező**
- **korai oki kezelés**

Más szavakkal:

***Egy klasszikusan
folyamatos ellátásai
forma, mely ugyanazt a
minőséget garantálja
mindig és mindenhol***

Szükség van rá?

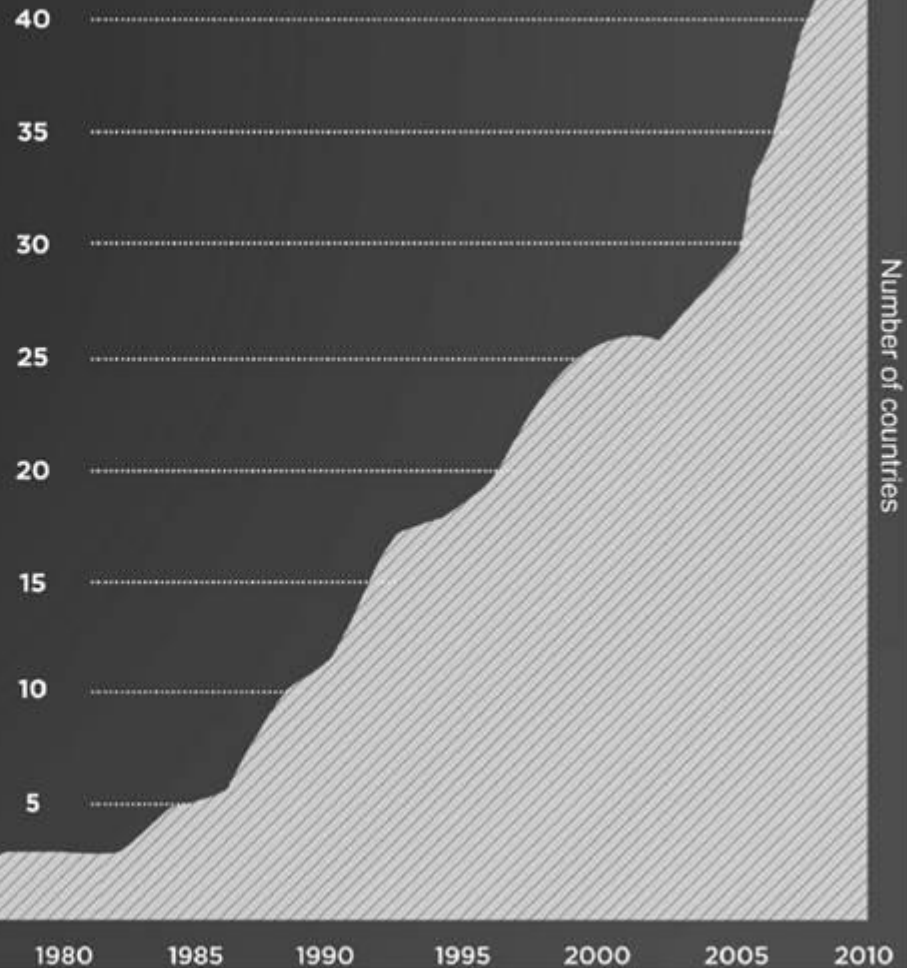
Nemzetközi tendencia

THE NUMBER OF COUNTRIES WITH EMERGENCY MEDICINE

The Trend: Over the last 45 years, there has been a dramatic and explosive rise in the number of countries that have emergency medicine as an official medical specialty.

Why It Matters: More and more, national and regional health care systems are realizing the need for trained emergency physicians, and for organized, structured emergency medicine and acute care delivery systems. This means a greater and greater ability to collaborate internationally.

Source: The International Federation of Emergency Medicine (IFEM)

	00
	01
0 hours	02 mins
1	03
2	04

Alapkonceptciók a sürgősségi ellátásban

- Készülj fel a legrosszabra, de várd a legjobbat!
- Minél hamarabb zárd ki az életet, vagy végtagot veszélyeztető kórállapotokat!
- A kezelés megelőzheti a diagnózist!
- A „first come, first served” nem érvényes!

**Alapvető
megfontolások,
speciális helyzet
Magyarországon**

AUTONÓMIA TISZTELETBEN TARTÁSA

HATÉKONYSÁG – JÓTÉKONYSÁG ELVE

NEM ÁRTÁS ELVE

IGAZSÁGOSSÁG ELVE

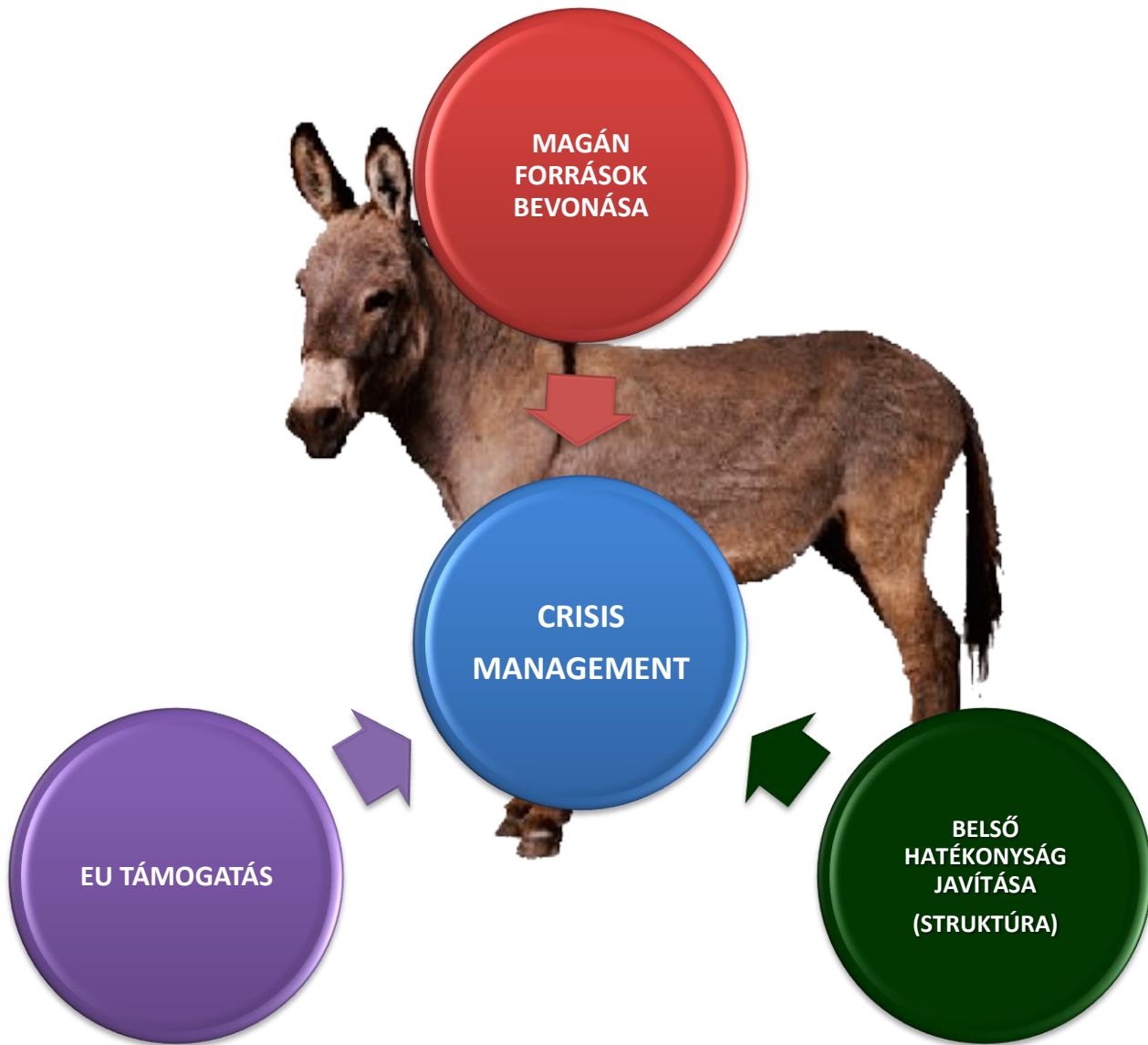
RECESSZIÓ

IMPORT

INFLÁCIÓ

BEVÉTEL?

BÉR

CRISIS MANAGEMENT

HAT EGYSZERŰ LÉPÉS

1. KERÜLD EL ... HA LEHET
2. KÉSZÜLJ FEL A FELISMERÉSRE ÉS A KEZELÉSRE
3. KORÁN ISMERD FEL (IDŐ-DEPENDENS)
4. ÉRTÉKELD (ALLOKÁLJ)
5. KORAI INTEGRÁLT REAKCIÓ :
STABILIZÁLÁS, VIZSGÁLJ, OKIKEZELÉS
6. VISSZATÉRÉS = ÉRTÉKELÉS + TANULÁS =
KOMMUNIKÁCIÓ

RIZIKÓ-MENEDZSMENT

RESTITUTÍV-MENEDZSMENT

KORAI
FELSIMERÉS

KORAI
ÉRTÉKELÉS

KORAI
STABILIZÁLÁS

KORAI
GYÓGYÍTÁS

KORAI
REHABILITÁCIÓ

PREHOSPITAL

HOSPITAL

PREHOSPITAL

HOSPITAL

Miért szükséges a sürgősségi ellátás?

- **Igazságosság elve**
- **Hasznosság elve**
- **Akut ellátói szemlélet
kiterjesztése**

Igazságosság elve

- **Az allokáció szintjén valósul meg**
- **Egyéni igazságosság**
 - súlyossági fok szerinti ellátás
 - tekintet nélkül egyéb tényezőkre
- **Társadalmi igazságosság**
 - a tb járulék fejében elvárható tényleges ellátás

Hasznosság elve

- **Egyéni szinten**
 - ellátási formából adódóan: minden egy helyen
 - lehetőleg definitív ellátás, ami kiterjeszhető 24 órára
- **Társadalmi szinten**
 - kisebb időveszteség az integrativitás révén
 - számtalan adat bizonyítja gazdasági hatékonyságát

Hatékonyság

- 1. A megfelelően képzett sürgősségi orvosok hatékonyan és biztonságosan képesek invazív beavatkozások elvégzésére is.
- 2. A sürgősségi ellátás hatékonyabb s egyben költséghatékonyabb szervezett formában, azaz megfelelő sürgősségi egységekben.
- 3. Nemcsak a definitív betegellátásban, de a közegészségügyi és preventív gyakorlatban is előnyöket jelent
- 4. A megfelelően képzett sürgősségi orvosok a képző eljárások egy részét point of care technika részeként építik be a gyakorlatba – ugyan teljességgel nem helyettesíti a radiológiai szakismereteket, de költség és humán erőforrás kímélő

Hatékonyság

- 5. A képzett sürgősségi orvosok a traumás betegek ellátásában is részt vehetnek, illetve képesek a légutak biztosítására is.
- 6. Az USA-ban már bizonyított, hogy a struktúrált sürgősségi képzés jobb kimenetelt biztosít a betegek számára is.
- 7. Nemzetközi tapasztalatok alapján a sürgősségi orvostan a legtöbb fejlett egészségügyi rendszerben kulcsfontosságú szerepet tölt be

Preventív szemlélet

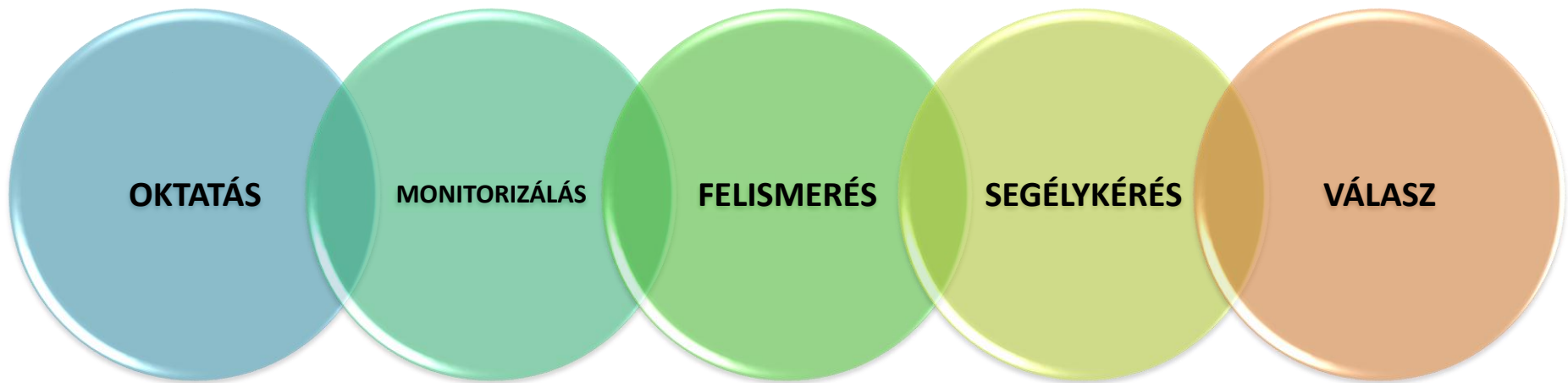
- Nyilvánvaló, mindenki számára egyértelmű preventív szerep
- Figyelemfelkeltés, oktatás (public notification)

STROKE is an Emergency.
Every minute counts.

ACT F.A.S.T!

	F ACE	Does one side of the face droop? Ask the person to smile.
	A RMS	Is one arm weak or numb? Ask the person to raise both arms. Does one arm drift downward?
	S PEECH	Is speech slurred? Ask the person to repeat a simple sentence. Is the sentence repeated correctly?
	T IME	If the person shows any of these symptoms, Call 911 or get to the hospital immediately.

PREVENCIÓS TÚLÉLÉSI LÁNC

Smith GR, Resuscitation 81 (2010) 1209-1211

Preventív szemlélet

- **Chest unit – megfelelő kiválasztást követően 24 órás megfigyelés, utána történik döntés a beteg sorsáról**
- **MET – medical emergency team**

PREARREST

INTRAARREST

POSTARREST

REVIEW ARTICLE

CURRENT CONCEPTS

Rapid-Response Teams

Daryl A. Jones, M.D., M.B., B.S., Michael A. DeVita, M.D.,
and Rinaldo Bellomo, M.D., M.B., B.S.

Table 1. Comparison between a Traditional Code Team and a Rapid-Response Team.*

Feature	Traditional Code Team	Rapid-Response Team
Typical criteria for calling the team	No recordable pulse, no recordable blood pressure, absence of respiratory effort, unresponsive	Low blood pressure, rapid heart rate, respiratory distress, altered consciousness
Typical conditions that the team assesses and treats	Cardiac arrest, respiratory arrest, airway obstruction	Sepsis, pulmonary edema, arrhythmias, respiratory failure
Typical team composition	Anesthesia fellow, ICU fellow, internal-medicine house staff, ICU nurse	ICU fellow, ICU nurse, respiratory therapist, internal-medicine house staff
Typical call rate (no./1000 admissions)	0.5–5	20–40
Typical in-hospital mortality (%)	70–90	0–20

* ICU denotes intensive care unit.

The Medical Emergency Team (MET)

Early Warning Signs (EWS) – korai figyelmeztető jelek

A - légutak

- Légúti elzáródás
- Hangos, vagy stridoros légzés
- Tubus elzáródás (pl. tracheosztómia esetén)

B - légzés

- Neheztett légzés
- 8 alatti, vagy 25 feletti percenkénti légzésszám
- Szaturáció 90 % alatt oxigén adása mellett

Légzésleállás? Hívj a reanimációs csapatot!

C - keringés

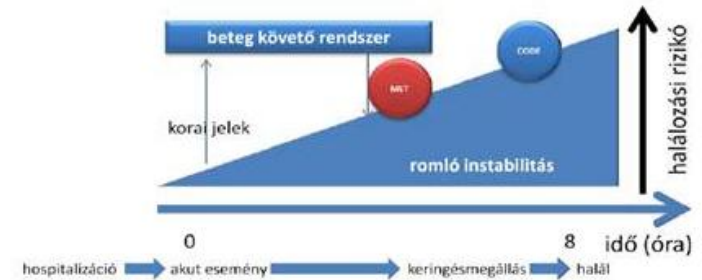
- 40 alatti, vagy 120 feletti percenkénti pulzus
- 90 Hgmm alatti szisztolés vérnyomás
- 50 ml/4 h vizeletmennyiség

Keringésleállás? Hívj a reanimációs csapatot!

D - tudatállapot

- Tudatállapot hirtelen rosszabbodása
- Nem ébreszthető beteg

Oktatás szerepe

- **Graduális és posztgraduális képzés**
- **Laikusok képzése**
- **Public notification**

Graduális és posztgraduális képzés

- Minél hamarabb (SE AITK SOOM: 6., 7. és 9. szemeszter)
- Minél mélyebb ismeretekkel
- Profi csapattal (SzimKözpont)

A közeli jövő ?

A közeli jövő !

Cél:

- **OLYAN SZAKEMBEREK KÉPZÉSE, AKIKNEK ISMERETE ÉS GYAKORLATI KÉSZSÉGE KITERJED AZ AKUT ÉS SÜRGŐS JELLEGŰ KÓRÁLLAPOTOK ÉS EGÉSZSÉGGÁROSODÁSOK MEGELŐZÉSÉRE, DIAGNOSZTIKÁJÁRA ÉS ELLÁTÁSÁRA MINDEN KOROSZTÁLY SZINTJÉN – A FIZIKAI ÉS VISELKEDÉSI KÓRFOLYAMATOK TELJES SPEKTRUMÁN.**
- **EZ A KÉSZSÉG HANGSÚLYOSAN IDŐ-DEPENDENS**